

Dr hab. Robert Kmieciak, prof. nadzw.
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznań, 10 stycznia 2020 r.

Ocena dorobku naukowego i dydaktycznego dra Bogusława Kotarby w związku z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych - dyscyplina nauki o polityce i administracji

Dr Bogusław Kotarba jest absolwentem Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Studia magisterskie na kierunku politologia ukończył w 2006 r. obroną pracy magisterskiej pt. *Sposób kształtowania decyzji podejmowanych przez samorząd gminny, na przykładzie gminy Hyżne*, której promotorem był prof. dr hab. Krzysztof Łabędź. W latach 2006–2010 odbył stacjonarne studia III stopnia w zakresie nauk o polityce na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskał 17 czerwca 2010 r. na podstawie uchwały Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Rozprawę doktorską pt. *Konflikty w samorządzie terytorialnym Rzeszowa w latach 2002–2009* napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Łabędzia, natomiast recenzentami byli prof. dr hab. Tadeusz Godlewski oraz prof. dr hab. Andrzej K. Piasecki. W 2010 r. Habilitant został zatrudniony na etacie adiunkta w Katedrze Politologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, przekształconej następnie w Instytut Nauk o Polityce.

Oceniając osiągnięcia dr. Bogusława Kotarby nie można pomijać jego bogatych pozanaukowych doświadczeń zawodowych. Wieloletnia praca w sektorze przedsiębiorstw, a także strukturach samorządowych oraz zdobyte w tym czasie kompetencje i umiejętności wpłynęły bez wątpienia na jakość podjętych przez Habilitanta badań, nadając im jednocześnie bardziej użyteczny charakter. Pamiętaj

należy, że obecnie tego typu doświadczenia są szczególnie cenne w ramach praktycznego profilu kształcenia na wyższych uczelniach.

Ocena osiągnięcia naukowego

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe dr. Bogusława Kotarby stanowi monografia pt. *Problemy samorządu terytorialnego w debatach sejmowych. Studium przypadku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2019. Bez wątpienia jest to prawidłowo skonstruowane pod względem metodologicznym i interesujące poznawczo dzieło, w którym dr Bogusław Kotarba zaprezentował wysokie kompetencje naukowe.

Recenzowana monografia składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, uwag końcowych i bibliografii. Ponadto zawiera ona spis skrótów, tabel i rysunków oraz indeks nazwisk. Jej struktura ma charakter problemowo-chronologiczny i pozostaje w ścisłym związku z zawartymi we wstępie hipotezami i problemami badawczymi.

W rozdziale pierwszym, który należy uznać za teoretyczne wprowadzenie do bardziej szczegółowych rozważań podjętych w rozdziale drugim, Autor skupił się na zaprezentowaniu dwóch teorii decyzji, a mianowicie normatywnej, będącej teorią racjonalnego podejmowania decyzji oraz opisowej, koncentrującej się na analizie realnych procesów decyzyjnych. Jest to interesujący i zarazem instruktywny fragment monografii, który potwierdza uporządkowaną wiedzę dr. Kotarby w zakresie teorii decyzji. Jak się jednak wydaje, odnosząc się do kryteriów i norm racjonalności decyzji, Autor mógł także wskazać na teorię racjonalnego wyboru, w której szczególny nacisk kładzie się na maksymalizację korzyści. Prowadzący badania nad teorią wyboru publicznego Mancur Olson, w swojej fundamentalnej pracy *Logika działania zbiorowego*, przyjął założenie o interesowności i racjonalnej kalkulacji korzyści i kosztów osób tworzących grupę interesów, co można również odnieść do środowisk politycznych. Określił on taką grupę jako dobrowolną umowę tych osób, które racjonalnie skalkulowały, że swoje prywatne interesy bardziej opłaca się osiągnąć za pomocą działań grupowych niż indywidualnych. Tworząc swoją teorię Olson przeciwstawił się tradycyjnej tezie socjologii, że powstawanie grup i ich działanie

wynika ze społecznej natury człowieka i służy do łagodzenia konfliktów społecznych ze względu na symetrię interesów grupowych. Przyjmując koncepcję Olsona należy zatem wziąć pod uwagę możliwość działania grup interesu na rzecz ładu prywatnego, a zakwestionować prawdopodobieństwo działania na rzecz ładu publicznego, co otwierałoby interesującą perspektywę badawczą w kontekście podjętych w dalszej części rozdziału rozważań dotyczących politologicznej analizy decyzyjnej, która ułatwia docieranie do istoty zjawisk i procesów politycznych.

W sygnalizowanym wcześniej rozdziale drugim zawarty został obszerny i szczegółowy opis systemowej analizy decyzyjnej. Dr Kotarba kompetentnie scharakteryzował procesy decydowania, zwracając uwagę na kluczowe w tym kontekście kategorie, takie jak: sytuacja decyzyjna, decydent, ośrodek decyzyjny, proces decyzyjny i decyzja. Wypada jedynie żałować, że ten interesujący opis nie został opatrzony autorskim podsumowaniem, które syntetyzowałoby prezentowane wcześniej poglądy politologicznych autorytetów, a jednocześnie stanowiło wprowadzenie do kolejnych, mających już bardziej praktyczny wymiar rozdziałów monografii.

Odnosząc się do teoretycznej części pracy należy zauważyć, że brakuje w niej pogłębionych rozważań dotyczących pojęcia i istoty samorządu, jego wielowymiarowości, klasyfikacji, a także możliwych kierunków rozwoju. W monografii poruszającej problemy samorządu terytorialnego, co zostało wyraźnie podkreślone w jej tytule, warto było odnieść się do jego statusu formalnoprawnego, rosnącego udziału w życiu politycznym, a także rozszerzania się procesów partycypacyjnych w systemie sprawowania władzy lokalnej. Samorząd, jak wiele sfer życia publicznego, podlega intensywnym zmianom w związku z rozwojem takich procesów jak globalizacja, urbanizacja, integracja europejska, demokracja uczestnicząca czy postęp technologiczny. Coraz bardziej widoczna jest tendencja zmierzająca w kierunku systemu rządzenia wieloszczeblowego, opartego na zasadach *governance*, a skutkująca skomplikowanymi wzorcami relacji wertykalnych i horyzontalnych pomiędzy różnymi środowiskami, grupami społecznymi, a także formami organizacyjnymi samorządu. W tym kontekście dosyć powierzchowne

odwołanie się we wstępie książki do teorii samorządu to trochę za mało, tym bardziej że Habilitant pominął kwestie związane z teorią polityczną samorządu.

Niezwykle ważny dla prowadzonej w pracy narracji jest rozdział trzeci, w którym dr Bogusław Kotarba zaproponował autorski model analizy debaty sejmowej. Punkt wyjścia rozważań z tego zakresu stanowi spójna charakterystyka Sejmu jako ośrodka decyzyjnego w ujęciu systemowym. Dzięki temu udało się Habilitantowi wielowymiarowo opisać rolę Sejmu, z uwzględnieniem nie tylko wewnętrznych uwarunkowań, relacji i procesów, ale także biorąc pod uwagę jego interakcje z otoczeniem instytucjonalnym i społecznym. Najbardziej twórczy fragment rozdziału stanowi jednak prezentacja przywołanego wyżej modelu, w którym dr Kotarba odwołał się do ustaleń zawartych w części teoretycznej, umiejętnie adaptując je do specyfiki debaty sejmowej. Tak skonstruowany model umożliwił prawidłową analizę debaty sejmowej związanej z procedowaniem wybranych przez Autora ustaw dotyczących samorządu terytorialnego.

W kolejnych trzech rozdziałach Autor podjął szczegółową analizę debat sejmowych według zgodnego z modelowymi założeniami schematu. Dotyczyły one procedowania trzech ustaw, a mianowicie: ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, ustawy z dnia 6 września 2006 r. o zmianie ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.

Nie ulega wątpliwości, że ostatnie trzy rozdziały są szczególnie interesujące z politologicznego punktu widzenia. W każdym z nich zasadnicza część analizy została poprzedzona charakterystyką ówczesnego układu sił politycznych w Sejmie oraz prezentacją poglądów znajdujących się w parlamencie partii politycznych odnośnie kwestii samorządowych będących przedmiotem debaty. Są to ponadto najbardziej twórcze i oryginalne części prezentowanej książki, które wymagały pogłębionych analiz źródłowych. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na wykorzystanie aktów prawnych, druków sejmowych i sprawozdań stenograficznych z posiedzeń Sejmu, ale

także materiałów źródłowych związanych z funkcjonowaniem komisji sejmowych. Dzięki zawartym w nich informacjom praca uzyskała wymiar bardziej użyteczny i stanowi niezwykle interesujące źródło wiedzy na temat przebiegu i jakości debat sejmowych, a także, co wydaje się szczególnie wartościowe, pokazuje stosunek klasy politycznej do rozwiązań instytucjonalnych mających na celu zwiększenie udziału obywateli w funkcjonowaniu władzy publicznej.

Konkludując, przedstawione osiągnięcie naukowe dr. Bogusława Kotarby mieści się w zakresie nauk o polityce i administracji, a prezentowany dorobek cechuje się dużą wartością poznawczą i stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny. Monografia prezentuje się bardzo dobrze pod względem warsztatowym. Świadczy to o solidności i staranności Autora w przygotowaniu materiałów do druku. Uznaniem budzi sposób wykorzystania zebranego materiału źródłowego i literatury przedmiotu, który umożliwił udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze i zweryfikowanie hipotez badawczych. Wszystko to potwierdza wysokie kompetencje merytoryczne Habilitanta oraz umiejętność właściwej analizy politologicznej.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Dorobek publikacyjny dr. Bogusława Kotarby, który nie został wskazany jako osiągnięcie naukowe, koncentruje się wokół problematyki samorządu terytorialnego. Szczególną uwagę Habilitant poświęcił kwestiom ustroju, organizacji i działania gmin oraz lokalnemu wymiarowi polityk publicznych w Polsce.

W ramach pierwszego obszaru zainteresowań wyróżnić należy monografię pt. *Walka polityczna na forum Rady Miasta Rzeszowa w latach 2002-2010*, Rzeszów 2011, która stanowiła rozwinięcie badań podjętych w okresie przygotowywania rozprawy doktorskiej. Autor kompetentnie przeanalizował źródła, dynamikę i sposoby przewycięzania konfliktów, jakie pojawiały się na forum rady miasta w związku z rywalizacją polityczną oraz dążeniami podmiotów wchodzących w skład organów gminy do realizacji ich często sprzecznych interesów. Rozważania z tego zakresu zostały poprzedzone spójną charakterystyką teorii konfliktu społecznego, co pozwoliło

wskazać na wieloaspektowość tego typu procesu. Tematyka ta była kontynuowana w innych publikacjach, na przykład w artykule *Opozycja w samorządzie terytorialnym*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2014, vol. 43, w którym dr Kotarba zwracał szczególną uwagę na kwestie pewnej uniwersalności mechanizmów rywalizacji politycznej na poziomie lokalnym i centralnym. Różne aspekty funkcjonowania opozycji w samorządzie terytorialnym były przedmiotem kolejnych publikacji Habilitanta. Wyniki analizy dotyczącej wpływu przepisów zawartych w statucie gminy na działalność opozycji we władzach jednostek samorządu terytorialnego zostały zaprezentowane w artykule *The Opposition within the Commune Authorities in Light of the Regulations included in the Statute of the City of Rzeszów*, „Polityka i Społeczeństwo” 2012, nr 9. Problematyka dotycząca możliwości realnego oddziaływania opozycji na realizację polityki lokalnej była z powodzeniem kontynuowana w artykule *Instytucjonalizacja opozycji politycznej we władzach gminy*, „Polityka i Społeczeństwo” 2016, a także w artykule *Funkcjonowanie opozycji w jednostce samorządu terytorialnego (na przykładzie Rzeszowa)*, będącym częścią monografii zbiorowej pod red. K. Łabędzia, *Rola opozycji w systemach demokratycznych*, Kraków 2017. Relacje pomiędzy organami jednostek samorządowych były z kolei przedmiotem badań zaprezentowanych w artykule *Problemy współdziałania organów polskich gmin*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2016, nr 1 oraz w tekście *Instytucja absolutorium w polskim samorządzie terytorialnym. Regulacje prawne a praktyka*, „Chorzowskie Studia Polityczne” 2017, nr 13, s. 197–213.

Interesującym wątkiem badań podejmowanych przez dr. Bogusława Kotarbę jest problem zwiększenia partycypacji społeczności lokalnych w sferze publicznej. W przypadku artykułu *Wpływ samorządów gminnych powiatu rzeszowskiego na zmianę poziomu aktywności publicznej lokalnych społeczności wiejskich – studium przypadku*, który stanowi rozdział zawarty w monografii zbiorowej *Wieś i ruch ludowy w Polsce i Europie. T. 2, Idee, organizacje, środowisko*, pod red. F. Kampki, S. Stępki, Warszawa 2012, warto podkreślić, że zaprezentowany w nim materiał opierał się na samodzielnie przeprowadzonych przez Habilitanta badaniach ilościowych i jakościowych.

O działaniach samorządów gminnych na rzecz wzmocnienia partycypacji wspólnot lokalnych traktował również artykuł *Rola współpracy samorządów gminnych mikroregionu „Dolina Strugu” w budowie społeczności obywatelskiej*, (w:) *Samorząd terytorialny – wspólnota polityczna czy obywatelska?*, pod red. P. Romaniuka, Cz. Bugdalskiego, Bielsko-Biała 2013. Podobne kwestie zostały ujęte w rozdziale *Pobudzanie i wspieranie aktywności mieszkańców przez samorzady gminne – stanowiącej część pracy zbiorowej Innowacje w polityce społecznej XXI wieku. Przedsiębiorczość, zmiana, rozwój, polityka socjalna*, pod red. E. Trafiałek, Katowice 2014. Z kolei rozważania nad uwarunkowaniami działalności liderów społecznych w gminach wiejskich zawarte zostały w rozdziale *Liderzy społeczni w gminie wiejskiej*, stanowiącej część monografii zbiorowej *Lider społeczny w XXI wieku*, pod red. A.K. Piaseckiego, Kraków 2013.

Warto również podkreślić udział dr. Kotarby w realizacji badań dotyczących zaangażowania samorządu terytorialnego w partnerstwo publiczne. W tym kontekście należy wymienić takie publikacje jak: *The principles of partnership in selected activities of local governments*, (w:) *Partnerships in the Public Sector*, pod red. A. Pawłowskiej, A. Gąsior-Niemiec, Warszawa 2015; *Role of the Local Governments in the Multi-Sectoral Partnerships. The Case Study of Selected Partnerships Based in Podkarpackie Region*, (w:) *Social & Economic Transformations Affecting Rural People and Communities in Central & Eastern Europe Since 1990. Proceedings of Research Conference*, ed. by B. Babjaková et. al., Nitra 2014, a także pracę zbiorową pt. *Partnerstwa w sferze publicznej*, Warszawa 2014, która była współredagowana przez B. Kotarbę i A. Kołomycew.

Drugi obszar problemowy aktywności naukowej dr. Bogusława Kotarby dotyczy zaangażowania samorządu terytorialnego w realizację polityk publicznych. Jest to niezwykle ważna kwestia, bowiem nie ulega wątpliwości, że szeroko rozumiany samorząd powinien być w znacznie większym stopniu zaangażowany w realizację polityk publicznych, które w tradycyjnym rozumieniu postrzegane są jednak jako domena rządu podejmującego działania mające wpływ na życie obywateli. Konsekwencją ich wdrażania jest narzucona odgórnie odpowiednia alokacja środków

i odpowiedzialności. W takim ujęciu polityki publiczne mają charakter scentralizowany i często tylko symbolicznie uwzględniają dążenia społecznych interesariuszy. Tego typu podejście, wywodzące się z klasycznego rozumienia polityk publicznych, należy uznać za anachroniczne. Obecnie w coraz większym stopniu stają się one forum współpracy różnych środowisk, które wywodzą się z kręgów pozarządowych. Jest to przede wszystkim rezultat procesów decentralizacyjnych prowadzących do samoorganizacji społeczności lokalnych, rozwoju samorządności i większej spójności społeczno-gospodarczej. Tak zarysowane tendencje w naturalny sposób służą rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i tworzeniu kapitału społecznego, a więc przyczyniają się do zwiększenia partycypacji w rozwiązywaniu problemów na poziomie lokalnym.

W swoich badaniach dr Bogusław Kotarba największą uwagę koncentruje na lokalnej polityce oświatowej. Prowadzone w tym obszarze analizy znalazły swoje odzwierciedlenie w szeregu publikacji zawartych w czasopismach naukowych i pracach zbiorowych. W tym kontekście należy wymienić takie teksty jak: *Zasady wynagradzania nauczycieli i ich realizacja przez samorządy terytorialne województwa podkarpackiego w latach 2009–2011*, „Polityka i Społeczeństwo” 2012, nr 10; *Wpływ Karty Nauczyciela na politykę oświatową samorządów terytorialnych*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2013, nr 15, *Regulamin wynagradzania nauczycieli jako instrument polityki oświatowej samorządów terytorialnych*, (w:) *Praktyczny wymiar demokracji lokalnej. Podmioty, instrumenty i wdrażanie polityk publicznych*, pod red. A. Kołomycew, B. Kotarby, Rzeszów 2013; *Samorządy lokalne jako element systemu oświaty w Polsce*, (w:) *Od kwestii robotniczej do nowoczesnej kwestii społecznej. Studia z polskiej polityki społecznej XX i XXI wieku*, pod red. P. Grata, Rzeszów 2013; *Analiza wybranych elementów polityki oświatowej gmin*, (w:) *Samorząd w systemie demokracji obywatelskiej. Wybrane problemy*, pod red. R. Kmieciaka, Toruń 2014; *The implementation of public policies by the local governments: education policy*, (w:) *New Public Governance in the Visegrád Group (V4)*, pod red. R. Wiszniowskiego, K. Glinki, Toruń 2015.

Szczególnym osiągnięciem dr. Kotarby w tym zakresie jest jednak monografia, przygotowana wspólnie z dr Anną Kołomycew, pt. *Interes polityczny w realizacji*

polityki oświatowej, Warszawa 2018. Wyżej wymieniona publikacja stanowi zwieńczenie projektu badawczego pt. *Interes polityczny a racjonalność w realizacji polityki publicznej. Polityczne i społeczne konsekwencje optymalizacji sieci szkół* (Narodowe Centrum Nauki, konkurs SONATA 10, nr 2015/19/D/HS5/03153), którego kierownikiem była dr Kołomycew. Celem głównym projektu było zidentyfikowanie sposobów racjonalizacji sieci szkół oraz zbadanie, na ile decyzje związane z wprowadzeniem zmian w tym obszarze przekładają się na poparcie społeczne i przyszłą karierę polityczną osób zajmujących stanowiska publiczne. Będąc efektem projektu książkę należy ocenić wysoko. Stanowi ona spójną analizę szeroko rozumianej polityki oświatowej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnej polityki oświatowej będącej obecnie jedną z kluczowych polityk publicznych stanowiących przedmiot działań władz gmin. Wartość książki podnosi prezentacja wyników badań empirycznych dotyczących relacji pomiędzy interesem politycznym a racjonalnością w realizacji polityki oświatowej, które nadają jej praktyczny wymiar i mogą być wykorzystane przez działaczy samorządowych.

To nie jedyny efekt publikacyjny owocnej współpracy dr. Bogusława Kotarby z dr Anną Kołomycew. Częstkowe wyniki badań podjętych w związku z przywołanym wyżej projektem badawczym zostały opublikowane w szeregu artykułów zawartych w czasopismach. Wymienić tu należy takie teksty jak: *Leadership style, political interest and rationality of municipal executive bodies in the implementation of public policies: the case of Poland*, "Challenges of the Future" 2017, vol. 2, no. 3; *Efektywność procesów racjonalizacji polityki oświatowej gmin*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2018, nr 534; *Styl przywództwa a interes polityczny i racjonalność organu wykonawczego gminy w realizacji polityki oświatowej*, „Samorząd Terytorialny” 2018, nr 7–8.

W obrębie tematyki polityk publicznych znajduje się także monografia przygotowana wspólnie z wyżej wymienioną badaczką oraz A. Gąsior-Niemiec pt. *Polityka młodzieżowa. Wymiar krajowy i europejski*, Rzeszów 2014, a także artykuły opublikowane w czasopismach: *Uwarunkowania polityki publicznej na poziomie*

lokalnym, „Przegląd Prawa Publicznego” 2016, nr 9; *Znaczenie kontekstu sytuacyjnego w lokalnej polityce publicznej*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2016, nr 21.

W dorobku naukowym dr. Bogusława Kotarby należy również wskazać osiągnięcia publikacyjne dotyczące polityki rozwoju regionalnego. Jest on współautorem, wraz z A. Pawłowską, A. Gąsior-Niemiec i A. Kołomycew, monografii pt. *System realizacji strategii rozwoju województwa*, Warszawa 2013. Z kolei w artykule *Rola miast w nowej polityce regionalnej*, (w:) *Miasta, aglomeracje, metropolie w nurcie globalnych przemian*, pod red. K. Kuć-Czajkowskiej, M. Sidor, Lublin 2014, Habilitant zwrócił uwagę na nowy paradygmat unijnej polityki spójności związany z rosnącą rolą metropolii. Jest to niezwykle istotna kwestia, ponieważ proces metropolizacji stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwojowych współczesnych państw demokratycznych. Trzeba zdać sobie sprawę, że to właśnie nowoczesne metropolie są głównymi motorami wzrostu dysponującymi wszystkimi elementami niezbędnymi do budowania konkurencyjnej gospodarki, a mianowicie wykwalifikowaną siłą roboczą, instytucjami finansowymi, ośrodkami naukowo-badawczymi oraz infrastrukturą techniczną i społeczną. Duże miasta i ich otoczenie są więc nie tylko miejscami generującymi wysoki poziom życia i gospodarowania, ale także centrami zmian oddziałującymi na cały region.

Ponadto dr. Kotarba podjął analizę Umowy Partnerstwa w kontekście wsparcia współpracy transgranicznej na rzecz rozwoju regionalnego w opracowaniu *Współpraca transgraniczna w świetle założeń Umowy Partnerstwa Polska – Unia Europejska 2014–2020*, stanowiącym rozdział w monografii pod red. V. Benča, V. Dudinský’ego, *Wyzwania i szanse dla rozwoju polsko-słowackiej współpracy transgranicznej*, Krosno 2014. Na przykładzie wdrażania projektu transgranicznego przez trzy miasta pogranicza polsko-ukraińskiego zbadał także, jak w praktyce wykorzystywane są unijne instrumenty finansowe wspierające rozwój współpracy obszarów przygranicznych. Ustalenia zostały zamieszczone w opracowaniu: „*Joint cooperation network within culture and welfare on behalf of the development of the cities of Polish – Ukrainian borderland*” – *example of such cross-border cooperation in the framework of ENPI*, (w:) *Enhancing cross-border cooperation on between the European Union and Ukraine*

with regard to regional development, investment and social capital development in the cross-border region, ed. by V. Benč, Prešov 2014.

Łącznie dr Bogusław Kotarba po uzyskaniu stopnia doktora opublikował 50 prac naukowych, w tym: 8 monografii (2 autorskie, 3 współautorskie i 3 zbiorowe współredagowane), 16 artykułów w czasopismach naukowych, z tego 8 w czasopismach znajdujących się na liście European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS), 22 rozdziały w pracach zbiorowych, 3 recenzje, sprawozdanie z konferencji. Zarówno w wymiarze ilościowym, jak i w sensie merytorycznym jest to dorobek w pełni uprawniający do ubiegania się o kolejny stopień naukowy. Publikacje Habilitanta są przygotowane prawidłowo pod względem metodologicznym, opierają się na bogatej i różnorodnej bazie źródłowej, a ich konstrukcja i logika prowadzonego wywodu potwierdzają kompetencje dr. Kotarby do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej.

Warto również zauważyć, że prace dr. Kotarby są odnotowywane w międzynarodowych bazach. Współczynnik cytowań (baza Web of Science) – h-index 4 należy uznać za zadowalający.

Ocena działalności naukowej i organizacyjnej

Istotnym elementem oceny dorobku naukowego kandydata do stopnia doktora habilitowanego jest udział w projektach badawczych. Dr Bogusław Kotarba nie kierował wprawdzie grantem, ale jako wykonawca był zaangażowany w realizację projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

1. *Partnerstwo międzysektorowe w procesie tworzenia i realizacji strategii rozwoju lokalnego w województwie podkarpackim*, 2010–2013, Narodowe Centrum Nauki (nr NN114250039),
2. *Polityka oświatowa samorządów województwa podkarpackiego*, 2012–2013, Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach projektu „Innowacyjny Uniwersytet Rzeszowski” (nr 4/IUR/KI/2012), realizowanego

w ramach programu MNiSW „Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej”,

3. *Interes polityczny a racjonalność w realizacji polityki publicznej. Polityczne i społeczne konsekwencje optymalizacji sieci szkół*, 2016–2018, Narodowe Centrum Nauki (nr 2015/19/D/HS5/03153).

Aktywność badawcza dr. Bogusława Kotarby po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce wyrażała się również poprzez udział w konferencjach naukowych. W okresie podlegającym ocenie Habilitant wystąpił z referatami na 36 konferencjach, w tym organizowanych przez duże ośrodki akademickie, takie jak Kraków, Lublin, Poznań czy Warszawa, a także na 7 konferencjach zagranicznych. Ponadto był współorganizatorem 4 konferencji naukowych, w tym jednej międzynarodowej.

Od 2012 roku dr Kotarba jest zastępcą redaktora naczelnego czasopisma „Polityka i Społeczeństwo”. W tym okresie zostało ono przekształcone z rocznika w kwartalnik oraz wpisane na listę European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS).

Dr Bogusław Kotarba jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, od 2014 roku w Oddziale Rzeszów pełni funkcję członka Komisji Rewizyjnej (w kadencji 2017–2020). Ponadto należy do Sekcji Administracji i Polityk Publicznych PTNP.

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Ważną sferą aktywności zawodowej dr. Bogusława Kotarby jest działalność dydaktyczna. Wśród prowadzonych przedmiotów, które związane są z naukowymi zainteresowaniami Habilitanta, wymienić należy między innymi takie jak: *Nauka o polityce, Regionalna i lokalna polityka społeczna, Lokalna polityka społeczna, Samorząd i polityka lokalna, Gospodarka komunalna, Współpraca międzysektorowa,*

Zarządzanie ryzykiem, Wstęp do badań w naukach społecznych. Jest wielce prawdopodobne, że prowadzenie w sumie 17 przedmiotów przyczyniło się do podniesienia kwalifikacji dr. Kotarby jako nauczyciela akademickiego. Wypada jedynie żałować, że Habilitant w autoreferacie nie wspomniał o rezultatach ewaluacji zajęć dydaktycznych, która stosowana jest obecnie we wszystkich liczących się uczelniach wyższych. Dr Bogusław Kotarba był promotorem 22 prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia oraz recenzentem 45 prac magisterskich. W tym zakresie dorobek Habilitanta należy uznać za stosunkowo skromny, bowiem nie ma on na przykład doświadczeń wynikających ze współpracy z doktorantami jako promotor pomocniczy.

Z drugiej strony godne podkreślenia są działania dr. Bogusława Kotarby na rzecz podnoszenia kompetencji dydaktycznych. Habilitant ukończył szkolenia w ramach projektu „Rozwój Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla regionu”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego: *Krajowe ramy kwalifikacji. Budowa programów kształcenia i programów zajęć*, Optima Centrum Rozwoju i Kształcenia Kadr, Rzeszów 2012; *Aktywne metody nauczania w pracy z grupą*, Rzeszów 2013; *Zastosowanie metod statystycznych w procesie dydaktycznym*, Rzeszów 2013. Warto również zauważyć, że doświadczenie nauczycielskie dr. Kotarby zostało dostrzeżone przez przełożonych, czego potwierdzeniem jest włączenie Habilitanta do zespołu opracowującego program kształcenia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne w Instytucie Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz zespołu ds. zmian w programie kształcenia na kierunku politologia.

Popularyzatorskie działania dr. Bogusława Kotarby dotyczą przede wszystkim obszaru województwa podkarpackiego. W tym kontekście warto wskazać na zaangażowanie Habilitanta w organizację różnego rodzaju przedsięwzięć adresowanych do uczniów, studentów i działaczy samorządowych. W 2012 roku Habilitant prowadził zorganizowany przez Sejmik Województwa Podkarpackiego panel dyskusyjny dla studentów i młodzieży licealnej pt. *Po co nam demokracja lokalna?* Ponadto we współpracy z Podkarpackim Ośrodkiem Samorządu Terytorialnego w Rzeszowie zorganizował konferencję dla wójtów, burmistrzów i prezydentów miast z regionu podkarpackiego pt. *Samorząd w nowej perspektywie finansowej 2014–2020*. W 2014 r.

prowadził warsztaty z uczestnictwem w życiu publicznym dla uczniów szkół średnich, „Ty też decydujesz”, natomiast w 2016 r. wystąpił z referatem podczas konferencji zorganizowanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na temat *Społeczna odpowiedzialność administracji publicznej a wzrost przedsiębiorczości i poziomu życia rodzin w regionie*. Wreszcie w 2017 r. moderował, w ramach XV Międzynarodowej Konferencji Naukowej Edukacja – Technika – Informatyka, debatę z udziałem przedstawicieli nauki, jednostek samorządu terytorialnego, kuratorium oświaty, dyrektorów szkół i nauczycieli, *Centralizacja czy decentralizacja w polityce oświatowej?* Warto również odnotować, że w latach 2015–2018 kilkanaście razy występował w roli eksperta i komentatora w lokalnych mediach.

Niezwykle ważnym obszarem współpracy dr. Bogusława Kotarby z otoczeniem społecznym była działalność ekspercka na rzecz samorządu regionalnego. Był on członkiem zespołu, który na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego opracował system realizacji strategii rozwoju. W efekcie przygotowana została przywołana wyżej publikacja autorstwa A. Pawłowskiej, A. Gąsior-Niemiec, A. Kołomycew, B. Kotarby, *System realizacji zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007–2020*, Rzeszów 2012. Ponadto jako członek Podkarpackiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (w latach 2016–2017), powołanego uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego, uczestniczył w opracowaniu *Podkarpackiego programu ekonomii społecznej 2016–2020*, Rzeszów 2016.

W ramach współpracy międzynarodowej dr Bogusław Kotarba odbył wizytę studyjną w Charles University, Faculty of Social Science, Institute of Political Science, Praga, 11–17 października 2015 r., której celem było doskonalenie kompetencji dydaktycznych. Ponadto wziął udział w warsztatach *Implementation of the subsidiarity principle - cooperation between local government and its social environment*, w ramach projektu *Public administration reform in Ukraine: lessons learned from Slovakia and Poland*, realizowanego w latach 2013–2014, a finansowanego przez International Visegrad Fund (no. 21250090) oraz w projekcie *Wspólna sieć współpracy w sferze kultury i opieki społecznej na rzecz rozwoju miast polsko-ukraińskiego pogranicza*,

realizowanego w latach 2007–2013 w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007–2013 (nr IPBU.03.01.00-18-450/11-00), w charakterze eksperta ds. polskiego samorządu terytorialnego.

Słabszą stroną tej części dorobku Habilitanta jest brak długoterminowych staży badawczych w zagranicznych ośrodkach naukowych, ale także niewielkie doświadczenie w zakresie prowadzenia wykładów na uczelniach zagranicznych, przede wszystkim w ramach programu Erasmus Plus.

Konkluzja

Zbliżając się do podsumowania należy pozytywnie ocenić osiągnięcia dr. Bogusława Kotarby dotyczące dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego, które potwierdzają kompetencje Habilitanta do prowadzenia samodzielnej działalności naukowej. W związku z powyższym uznaję, że dr Bogusław Kotarba spełnia wymogi określone w *ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Biorąc pod uwagę znaczący wkład dr. Bogusława Kotarby w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji, wnioskuję o jego dopuszczenie do kolejnych etapów postępowania habilitacyjnego.



Robert Kmiecik